

2/2022 | Tiedote alkavasta tutkimuksesta

Apteekkien valtakunnallinen lääkitysturvallisuusohjelma VALO 2021-2026

T. Koskenkorva ja E. Mäkinen, M. Kuusisto, H. Kyllönen, A. Schoultz, M. Airaksinen, A-R. Holmström, C. Sandler

VALO terveystieteiden ohjelmana

Tutkimuksen tavoitteena on kuvata VALO avohuollon apteekkeihin suunnattuna interventiona sekä ohjelman teoriapohja ja toimenpiteet vuosina 2021–2022.

VALOn tavoitteena on vastata sosiaali- ja terveydenhuollon haasteeseen ja tarpeeseen edistää avohoidon asiakkaiden ja potilaiden lääkitysturvallisuutta ja lääkehoitoon osallistuvien sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden yhteistyötä, avohuollon apteekit mukaan lukien.

Ohjelman tulevat toimenpiteet (2023–2026) suunnitellaan ensimmäisten toimenpiteiden arviointien kautta ja ohjelman tutkimusstrategian mukaista tutkimustietoa hyödyntäen.

VALO on Suomen Apteekkariliiton ja Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen käynnistämä hanke, jota toteutetaan yhteistyössä Helsingin Yliopiston, Farmasian oppimiskeskuksen ja Awanic Oy:n kanssa.

Aineisto ja menetelmät

Ohjelman systemaattisen kuvauksen laatimisessa hyödynnetään soveltaen program evaluation -menetelmää.

Avohoidon lääkitysturvallisuuden kehittäminen edellyttää ohjausta, alueellisesti sovittuja toimintamalleja ja koordinoitua kaikkien toimijoiden yhteistyötä

Useissa maissa terveydenhuoltojärjestelmät eivät hyödynnä terveydenhuollon ammattilaisia optimaalisesti, minkä seurauksena kustannukset kasvavat ilman, että terveydenhuollon laatu tai saatavuus paranisi [1,2]. Apteekkien päivittäisessä työssä tapahtuva lääkehoitojen ennakoiva riskienhallinta lääkkeiden toimittamisen yhteydessä jääkin usein huomaamatta sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmässä sekä terveyspoliittisessa päätöksenteossa. Käytetyimpänä terveydenhuollon toimipisteenä [3] apteekit ovat toistaiseksi olleet alihyödynnetty resurssi lääkitysturvallisuuden varmistamisessa avohoidossa [1,2,4].

Käynnissä oleva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus luo ainutlaatuisen mahdollisuuden integroida apteekit kiinteämmäksi osaksi alueellisia sote-palvelujärjestelmiä, sillä perusterveydenhuollon ja ennaltaehkäisyn vahvistaminen sekä hoitopolkujen asiakaslähtöinen yhteensovittaminen ovat keskeisiä sote-uudistuksen tavoitteita [5].

VALO tukee Sosiaali- ja terveysministeriön asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian (2022–2026) valmistelua ja toteutumista avohuollon lääkitysturvallisuuden osalta ja erityisesti uusien hyvinvointialueiden näkökulmasta. Strategia ohjaa suomalaista sosiaali- ja terveydenhuoltoa, apteekit mukaan lukien yhtenäiseen turvallisuuskulttuuriin.

Keskeiset toimenpiteet vuosina 2021-2022 ovat:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollossa laajasti käytetyn vaaratapahtumien raportointijärjestelmän (HaiPron) tuettu käyttöönotto Suomen apteekkeissa. Järjestelmä mahdollistaa lääkitysturvallisuutta vaarantavien tapahtumien tietojen systemaattisen välittämisen apteekkien ja muiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden välillä ja siten apteekkien nykyistä kiinteämmän osallistumisen avohoidon lääkitysturvallisuuden edistämiseen.
2. Apteekkien lääkitysturvallisuusosaamisen ja -kulttuurin kehittäminen (sis. apteekkien lääkitysturvallisuusvastaavan tehtävänkuvan kehittäminen ja verkkoluentosarja apteekkien ammattilaisten täydennyskoulutukseen). Koulutuksella ja osaamisen kehittämisellä vastataan sosiaali- ja terveydenhuollon lääkehoidon riskienhallinnan ja laadun kehittämisen tarpeisiin sekä yhteistyön tuomiin mahdollisuuksiin parantaa omalla työpanoksellaan potilaiden lääkehoitoa.
3. Apteekkien keskinäisen sekä apteekkien ja muun sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden välisen yhteistyön ja koordinaation kehittäminen lääkitysturvallisuuden edistämiseksi (sis. uusien verkostojen muodostaminen).

Lähteet

[1] Kehrer JP, Eberhart G, Wing M, Horon K. Pharmacy's role in a modern health continuum. *Can Pharm J* 146:321–4, 2013 <https://doi.org/10.1177/1715163513506370>

[2] Dalton K, Byrne S. Role of the pharmacist in reducing healthcare costs: current insights. *Integr Pharm Res Pract* 6:37–46, 2017 <https://doi.org/10.2147/IPRP.S108047>

[3] Suomen Apteekkariliitto, Taloustutkimus: Suomalaisten apteekkiasiointi 2020. 2020

[4] Hakoinen S., Laitinen-Parkkonen P., Airaksinen M.: Lääkekaaoksen hallinta sote-muutoksessa: – nykytila, haasteet ja ratkaisuehdotukset. Kunnallisan alan kehittämissätiön Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu; No. 106. KAKS - Kunnallisan alan kehittämissätiö, 2017

[5] Valtioneuvosto: Sote-uudistus (viitattu 28.1.2022). <https://soteuudistus.fi/etusivu>

Lisätietoja

Tiina Koskenkorva, erikoisproviisori, Suomen Apteekkariliitto,
tiina.koskenkorva@apteekkariliitto.fi, p.010 680 1428

Emilia Mäkinen, proviisori, väitöskirjatutkija, Helsingin yliopisto,
emilia.em.makinen@helsinki.fi, p. 050 410 6794

Charlotta Sandler, FaT, farmaseuttinen johtaja, Suomen Apteekkariliitto,
charlotta.sandler@apteekkariliitto.fi, p.010 680 1409

VALO-ohjelman verkkosivut tulossa 02/2022: valo.apteekki.fi

Tiedote on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluvat tutkimusryhmälle. RATTI-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten tiedotteiden sisällöstä.